

ગુજરાત યુનિવર્સિટી

પ્રાકૃત

પ્રથમ વર્ષ બી.એ. પ્રાકૃત (૨૦૦૪) ની પરીક્ષા માટે

કરજિયાત :

યુનિટ-૧ અગડદત્તચરિયં ગાથા નં.૧ થી ૧૮૦ : (અનુવાદ-સંદર્ભ)	
યુનિટ-૨ અગડદત્તચરિયં કૃતિલક્ષી અભ્યાસ (આલોચનાત્મક પ્રશ્નો)	૧૫
યુનિટ-૩ વીરભદ્રકહાણયં (અનુવાદ-સંદર્ભ)	૧૫
યુનિટ-૪ વીરભદ્રકહાણયં-કૃતિલક્ષી અભ્યાસ (આલોચનાત્મક પ્રશ્નો)	૧૫
યુનિટ-૫ મહારાષ્ટ્રી પ્રા. ભાષા પરિચય	૧૦
સ્વરવિકાર, વ્યંજન વિકાર : અસંયુક્ત મધ્યવર્તી વ્યંજન, સંયુક્ત વ્યંજન, અકારાંત પુલ્લિંગ આ-ઇકારાંત સ્ત્રીલિંગનાં રૂપો, વર્તમાનકાળ અને ભવિષ્યકાળનાં રૂપો, ભૂત, સંબંધક ભૂત, હેત્વર્થક અને વિધ્યર્થક હંદંતો. (પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રયુક્ત રૂપો જ પૂછવાં.)	

મરજિયાત :

પ્રશ્નપત્ર-૧ : પ્રાકૃતસાહિત્ય-ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓ	૭૦
યુનિટ ૧ આરામસોહાકહા (અનુવાદ-સંદર્ભ)	૧૫
યુનિટ ૨ આરામસોહાકહા-કૃતિલક્ષી અભ્યાસ	૧૫
યુનિટ ૩ કુમ્માપુત્તચરિયં (અનુવાદ-સંદર્ભ)	૧૫
યુનિટ ૪ કુમ્માપુત્તચરિયં, કૃતિલક્ષી અભ્યાસ	૧૦
યુનિટ ૫ પ્રા. સાહિત્ય સામાન્ય પરિચય (ધર્મ કથા)	૧૦
પ્રશ્નપત્ર-૨ : પ્રાકૃતસાહિત્ય-ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓ	
યુનિટ ૧ વજ્જાલગ્ગં ગાથા ૧ થી ૧૭૮ (અનુવાદ-સંદર્ભ)	૧૫
યુનિટ ૨ વજ્જાલગ્ગં - કૃતિલક્ષી અભ્યાસ	૧૫
યુનિટ ૩ મુલદેવકહા (ઉત્તરાધ્યયન સુખબોધા ટીકા) (અનુવાદ-સંદર્ભ)	૧૫
યુનિટ ૪ મુલદેવકહા - કૃતિલક્ષી અભ્યાસ	૧૫
યુનિટ ૫ પ્રાકૃત સુભાષિત સાહિત્ય પરિચય	૧૦

પ્રથમ વર્ષ બી.એ. પ્રાકૃત બીજા ગૌણ વિષયની પરીક્ષા માટે (૨૦૦૪)

પ્રશ્નપત્ર ૭ : (અ) પ્રાકૃત ગદ્યકથાઓ (બ) પદ્યાંશો	૭૦
યુનિટ ૧ 'જિનાગમ કથાસંગ્રહ' : (કથા ક્રમાંક-૨, ૫, ૮, ૧૦, ૧૨, ૧૩ અને ૨૧ - કુલ ૭) (અનુવાદ અને સંદર્ભ)	
યુનિટ ૨ 'જિનાગમ કથાસંગ્રહ' પરિચયાત્મક અભ્યાસ	૧૫
યુનિટ ૩ 'જિનાગમ કથાસંગ્રહ' : પદ્ય પાઠ ૪, ૮, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૩૦ અને ૩૧ - કુલ ૮ પાઠ અનુવાદ, સંદર્ભ	
યુનિટ ૪ 'જિનાગમ કથાસંગ્રહ' પરિચયાત્મક અભ્યાસ	૧૫
યુનિટ ૫ કૃતિમાંથી પ્રાપ્ય નૈતિક ઉપદેશ	૧૦

સૂચિત ગ્રંથો

૧. કે. એમ. પટેલ (સંપાદક)	: અગડદત્તચરિયં-અમદાવાદ : સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર
૨. આર. એમ. શાહ (સંપાદક)	: વીરભદ્રકહાણયં-અમદાવાદ : સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર
૩. પ્રા. કે. આર. ચંદ્રા	: પ્રાકૃત ભાષાઓ કા તુલનાત્મક વ્યાકરણ.....પી. ટી. એસ.
૪. રાજારામ જૈન (સંપાદક)	: આરામસોહાકહા
૫. વી. એમ. શાહ અને કે. એમ. પટેલ (સંપાદક)	: કુમ્માપુત્તચરિયં-અમદાવાદ, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર,

- (ખ) ધ્વનિવિચાર : ધ્વનિવાદ અને આનંદવર્ધન, ધ્વનિસ્વરૂપ, ધ્વનિના પ્રકારો
 (ગ) કુન્તકનાં વક્રોક્તિવિચાર, વક્રોક્તિના પ્રકારો, ભાગો
 (ઘ) જગન્નાથનો રમણીયતા-વિચાર

૨. પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા :

- (ક) ઓરિસ્ટોટલે આપેલી ટ્રેજેડીની વિભાવના, અનુકરણ સિદ્ધાંત, કેથાર્સિસ ટ્રેજેડીનાં ઘટકતત્ત્વો
 (ખ) લોન્જાર્દનસના ઉદાત્તતત્ત્વના ખ્યાલનો પરિચય
 (ગ) મેથ્યુ આર્નોલ્ડનાં કાવ્યવિચાર-કવિતા જીવનની સમીક્ષા, સત્ય અને પ્રગલ્ભ નિષ્ઠા
 (ઘ) ટી. એસ. એલિયટનો કાવ્યવિચાર : પરમ્પરા અને વૈયક્તિકતા વિભાવ, વસ્તુલક્ષી સાહ્યમંથક કવિતાના ત્રણ સૂર, કવિતાનું સંગીત.
 (ચ) 'નવ્ય વિવેચન' (ન્યુ ક્રિટિસીઝમ) : પરિચય

૩. ગુજરાતી વિવેચનસાહિત્યનો ઇતિહાસ :

- નર્મદ, નવલરામ, રમણભાઈ નીલકંઠ, નરસિંહરાવ, આનંદશંકર ધ્રુવ, બ. ક. ઠાકોર, રા. વિ. પાઠક, ઉમાશંકર જોશી, સુન્દરમ, સુરેશ જોશી અને સાંપ્રત વિવેચનધારાના વિશિષ્ટ પ્રદાનનો પરિચય

સૂચિત પુસ્તકો

૧. 'કાવ્યવિચાર' સુરેન્દ્રનાથ દાસગુપ્તા, : અનુ. નગીનદાસ પારોખ
 ૨. "Making of Literature : By Scott James'
 ૩. "Critical Approaches to Literature : By David Diaches'
 ૪. 'અભિનવગુપ્તનો રસવિચાર અને બીજા લેખો' : નગીનદાસ પારોખ
 ૫. 'આપણું વિવેચન સાહિત્ય' ભાગ-૧ : હીરાબહેન પાઠક
 ૬. 'ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચન' : જયન્ત કોઠારી

પ્રશ્નપત્ર-૩ : સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ : ટૂંકી વાર્તા

મુદાઓ :

૧. સાહિત્યમાં સ્વરૂપ (ફોર્મ)ની વિભાવના
 ૨. સાહિત્યસ્વરૂપનાં લક્ષણો
 ૩. એનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો
 ૪. સ્વરૂપના ઉદ્ભવની પીઠિકા
 ૫. ગુજરાતીમાં એનો વિકાસ
 ૬. એની આધુનિક સ્થિતિ

સાહિત્યસ્વરૂપના અભ્યાસક્રમમાં મદદરૂપ થાય તે માટે નીચેના પુસ્તકો સૂચવવામાં આવે છે :

૧. 'દ્વિરેકની વાર્તા' ભા-૧
 ૨. 'સુંદરમ'ની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ : સં. ચંદ્રકાન્ત શંઠ
 ૩. હિમાંશી શેલતની વાર્તાસૃષ્ટિ : સં. મણિલાલ પટેલ
 ૪. માંપાસાંની વાર્તાઓ : અનુ. કિરીટ જોશી

કેટલાક મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો

૧. ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા : જયંત કોઠારી
 ૨. 'ટૂંકી વાર્તા' સ્વરૂપ અને વિકાસ : નવીન મોદી
 ૩. 'ટૂંકી વાર્તા - સ્વરૂપ અને સાહિત્ય' : જયંત પાઠક - રમણ શુક્લ
 ૪. ટૂંકી વાર્તા : વિજય શાસ્ત્રી
 ૫. 'રા. વિ. પાઠક અધ્યયન ગ્રંથ' : સં. ચિમ્બેનચાવ ત્રિવેદી
 ૬. 'તપાવન' : સં. સુરેશ દલાલ
 ૭. 'ચાર વાર્તાકારો' : વિજય શાસ્ત્રી

વેકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર ૩ : સાહિત્ય અને તત્ત્વજ્ઞાન :

મુદ્દાઓ :

૧. સાહિત્યકલા અને તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ
૨. કલામીમાંસા અને તત્ત્વજ્ઞાનની પરંપરાઓ
૩. સત્ય, વાસ્તવિકતા અને સૌંદર્યના કલા સાધનો સંબંધ
૪. ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાન : વેદો, ઉપનિષદો, બ્રાહ્મણગ્રંથો, ષડ્દર્શનો આદિનો પરિચય
૫. પશ્ચિમનું તત્ત્વજ્ઞાન : કાન્ટ, શોપનહાવર, નિત્શો, હાઇડગર, હ્યુસેલ્, કિંગેગાર્ડ, સાર્ટ્ર, આદિનો પરિચય
૬. ભારતીય કાવ્યમીમાંસા અને પશ્ચિમની કાવ્યમીમાંસા
૭. ફિનોમિનોલોજી (પ્રતિભાસ વિજ્ઞાન) અને અસ્તિત્વવાદ
૮. સાહિત્યસર્જન અને અન્ય વૈચારિક વલણો : અસ્તિત્વવાદ, વાસ્તવવાદ, પ્રકૃતિવાદ, પરાવાસ્તવવાદ, સાહિત્યમાં શૂન્ય અને અસંબંધ (એબ્સર્ડ)ની વિભાવના.

કેટલાક મહત્ત્વના સંદર્ભગ્રંથો

૧. 'કાન્ટનું તત્ત્વજ્ઞાન'	: મધુસૂદન બક્ષી
૨. જ્ઞાનગંગોત્રી શ્રેણી	: વિચાર દર્શન
૩. વૈદિક સાહિત્યનો ઇતિહાસ	: ગૌતમે પટેલ
૪. 'સાર્ટ્રનું તત્ત્વજ્ઞાન'	: મધુસૂદન બક્ષી
૫. 'હ્યુસેલ્નું તત્ત્વજ્ઞાન'	: ગ્રં. નિ. બોર્ડ.

પ્રશ્નપત્ર-૪ : આધુનિક અને સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્ય

(અ) સૈદ્ધાંતિક :

૧. આધુનિકતાની વિભાવના
૨. ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાનો પ્રવાહ
૩. અનુઆધુનિકતાની વિભાવના
૪. સાંપ્રત સાહિત્યનાં વલણો

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ એક સાહિત્યસ્વરૂપ :

૧. નવલકથા, ૨. કવિતા, ૩. ટૂંકી-વાર્તા, ૪. નાટક-એકાંકી
- નવલકથા સ્વરૂપનો અભ્યાસ (સૂચિત નવલકથાઓ) :
૧. 'અમૃતા' : રઘુવીર ચૌધરી
  ૨. 'આગંતુક' : ધીરુબહેન પટેલ

કેટલાક મહત્ત્વના સંદર્ભગ્રંથો

૧. સાહિત્યમાં આધુનિકતા	: સુમન શાહ
૨. આધુનિકતા અને ગુજરાતી કવિતા	: ભોળાભાઈ પટેલ
૩. આધુનિકતાવાદ	: પ્રમોદકુમાર પટેલ
૪. અનુઆધુનિકતા અંગેનાં 'પરબ'નાં વિશંપાંક	